

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

**Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЗБАЛАНСОВАНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**

Матеріали конференції

31 жовтня 2019 року

м. Рівне

УДК 001.895:502.131.1
Н34

Редакційна колегія

Головний редактор: Володимирець В. О.

Члени редколегії: Олійник О. О., Солодка Т. М., Кучерова А. В.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національного
університету водного господарства та природокористування.
Протокол № 9 від 29.11.2019 р.*

Н34 Науково-інноваційний супровід збалансованого
природокористування : матеріали Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції (Україна, м. Рівне, 31 жовтня 2019 р.).
[Електронне видання]. – Рівне : НУВГП, 2019. – 715 с.
ISBN 978-966-327-446-1

За матеріалами Міжнародної науково-практичної інтернет-
конференції «Науково-інноваційний супровід збалансованого
природокористування».

Тези доповідей розміщені в авторській редакції.

УДК 001.895:502.131.1

Адреса редколегії: 33028, м. Рівне, вул. Соборна, 11, НУВГП

ISBN 978-966-327-446-1

© Національний університет водного
господарства та
природокористування, 2019

СПІВОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Полесский аграрно-экологический институт Национальной академии наук Беларуси (Республика Беларусь)

Поморська академія в Слупську (Республіка Польща)

Дангаринський державний університет (Республіка Таджикистан)

**Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Національний університет біоресурсів і природокористування України**

Житомирський національний агроєкологічний університет

Херсонський державний аграрний університет

**Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН
Товариство із обмеженою відповідальністю «Дедденс Агро»**

Рівненський природний заповідник

Національний природний парк «Дермансько-Острозький»

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ – Мошинський Віктор Степанович, ректор Національного університету водного господарства та природокористування, д.с.-г.н., професор.

СПІВГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Михальчук Николай Васильевич – директор, к.б.н., доцент (Полесский аграрно-экологический институт Национальной академии наук Беларуси);

Zbigniew Osadowski – rector, Ecosystems ecology (Akademia Pomorska w Słupsku), м. Слупськ, Республіка Польща;

Павлиха Наталія Володимирівна – д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки);

Романчук Людмила Донатівна – проректор з наукової роботи та інноваційної розвитку, д.с.-г.н., професор (Житомирський національний агроєкологічний університет);

Балаєв Анатолій Джалілович – д.с.-г.н., професор, завідувач кафедри ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикили (Національний університет біоресурсів і природокористування України);

Польовий Володимир Мефодійович – директор, д.с.-г.н., професор (Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН України);

Пічура Віталій Іванович – д.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри екології та сталого розвитку імені професора імені Ю.В. Пилипенка (Херсонський державний аграрний університет).

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Савіна Наталія Борисівна – проректор з наукової роботи та

міжнародних зв'язків, д.е.н., професор (Національний університет водного господарства та природокористування);

Прищепя Алла Миколаївна – директор ННІАЗ, к.с.-г.н., професор, (Національний університет водного господарства та природокористування);

Клименко Микола Олександрович – завідувач кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства, д.с.-г.н., професор (Національний університет водного господарства та природокористування);

Колесник Тетяна Миколаївна – завідувач кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства, к.с.-г.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування).

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Oleg Aleksandrowicz – prof., director of the Institute of Biology and Environmental Protection, animal ecology, zoogeography (Akademia Pomorska w Słupsku), м. Слупськ, Республіка Польща;

Ліщинський Анатолій Георгійович – завідувач кафедри землеустрою, кадастру, моніторингу земель та геоінформатики, к.т.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування);

Янчук Руслан Миколайович – завідувач кафедри геодезії та картографії, к.т.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування);

Коротун Сергій Ігорович – завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, к.геогр.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування);

Журавчак Ростислав Орестович – заступник директора з наукової роботи, (Рівненський природний заповідник);

Головка Оксана Вікторівна – начальний відділу наукової, еколого-освітньої роботи та рекреаційного благоустрою (Національний природний парк «Дермансько-Острозький»).

СЕКРЕТАРІАТ:

Відповідальний секретар – Володимирець Віталій Олександрович, к.б.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування);

Секретар – Олійник Оксана Олексіївна, к.с.-г.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування);

Секретар – Солодка Тетяна Миколаївна, к.с.-г.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування).

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

УДК 908+338.48

Берташ Б. М., к.е.н. (Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне), **Володимирець В. О., к.б.н., доцент** (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

ВІДНОВЛЕННЯ ПАЛАЦОВО-ПАРКОВИХ КОМПЛЕКСІВ РІВНЕНЩИНИ ЯК БАЗИ ВНУТРІШНЬОГО ТА В'ЇЗДНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО І КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОГО ТУРИЗМУ

Збереження та охорона історико-культурної спадщини області, розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури – один із пріоритетних напрямків розвитку Рівненщини.

Вирішення даного питання можливе через розвиток рекреаційно-туристичної діяльності на територіях палацево-паркових комплексів Рівненщини, багато з яких на даний час є парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва.

На території Рівненської області охороняється 15 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва (загальнодержавного значення: Рівненський та Гоцанський ім. Т.Г. Шевченка; місцевого значення: Тучинський та Горбаківський Гоцанського району, Зірненський Березнівського району, Антонівський Володимирецького району, Мізоцький Здолбунівського району, Великомежиріцький Корецького району, Острожецький та Млинівський Млинівського району, Городоцький, Клеваньський, Олександрійський, Новоставський та «Дендропарк „Червона калина”» Рівненського району) (Природно-заповідний фонд ..., 2008).

Більшість парків старовинні, в основному створені ще у ХІХ столітті власниками маєтків (Любомирськими, Валецькими, Карвіцькими, Стецькими), розташовані на їхній території, історія деяких із них сягає навіть ХVІ-ХVІІ століть (Михайлишин, 2000). До створення більшості з них мав відношення відомий ірландський парковий пейзажист Діонісій Міклер.

На сьогодні більшість з них перебувають у край заanedбаному стані і їхня основна проблема – збереження.

Тому надзвичайно актуальним є впорядкування старовинних парків Рівненщини, визначення потреб у можливій їхній реконструкції, перетворення парків у рекреаційно-утворюючі зони активного відпочинку мешканців населених пунктів, врахуванні їхніх територій під час розробки генеральних планів забудови.

Адже причиною популярності туристичних об'єктів є, перш за все, інтерес туристів до культури, архітектури та історії території, яку вони хочуть відвідати, так як історико-культурні ресурси є основою пізнавального туризму.

Для того, щоб Рівненська область була привабливою для закордонних туристів, зокрема, із сусідніх країн, потрібно, щоб вони були зацікавлені у нашій спільній історії. Людей завжди приваблюють місця, пов'язані з життям та діяльністю відомих особистостей.

Історично склалося так, що західні області України певний час були під владою Польщі та Австро-Угорщини, і тому на території Рівненської області було побудовано чимало розкішних садиб, які представляли собою палацово-паркові ансамблі.

Так, Рівненський парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення ім. Т.Г. Шевченка, заснований у 1939 р. на місці колишнього маєтку князів Любомирських, який існував із кінця XVIII ст. і до наших днів не зберігся. Нині тут зростає понад 150 видів та форм дерев і кущів. У старій частині парку збереглися окремі дерева віком понад 200 років, у тому числі дуб звичайний віком до 400 років (Грищенко Ю.М., 2004).

Гоцанський парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення ім. Т.Г. Шевченка найцікавіший із наукової точки зору, заснований в кінці XVIII ст. графом Станіславом Косткою Ленкевичем навколо побудованого ним палацу. Згодом палац і парк стали належати сім'ї Валевських, які у 40-х роках XIX ст. його реконструювали. Частина приміщення палацу збереглася до наших днів. У парку зростають майже 60 видів дерев та кущів із різних частин світу – Північної Америки, Китаю, Японії, Кореї, Південної та Середньої Європи. Окрасою парку є загадкове дерево – гінго дволопатеве, яке родом із Китаю та Японії, завезене в Європу голландським лікарем Демпфером у 1730 р. (Природно-заповідний

фонд ..., 2008).

Серед інших палацово-паркових ансамблів, які в тій або іншій мірі збереглися до наших днів, Зірненський парк, заснований 1905 р. Малинським (нині Зірненський парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення) (Березнівщина – поліський край, 2000). В ньому було висаджено приблизно 350 видів екзотичних дерев, із яких збереглося майже 80 видів. Окрасою є віковічні дерева, що трапляються в різних куточках парку (Заповідна краса Березнівщини ..., 2006).

Мізоцький парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення у Здолбунівському районі, заснований в середині XVIII ст. графом Юзефом Кастана Дунін-Карвіцьким, тодішнім власником Мізоча. Зі сходу на схід парк розділяє р. Стубелка, на якій створено ставок. Центральна алея парку сполучала палац з костелом Яна Непомуцена (1795 р.). За річкою був облаштований звіринець із оленями, сарнами, лосями, кабанам, фазанам, павичам, який з'єднувався з парком дорогою-греблею, обсадженою вербами. Неподальк дороги був штучний острів з альтанкою. Романтичних рис парку надавала оранжерея, побудована у венеціанському стилі. Це був один з найкращих палацово-паркових ансамблів Волині. На жаль, до наших днів збереглися у зміненому стані лише двоповерховий будинок відпочинку та мисливський будиночок (Михайлишин, 2000).

Великомежиріцький парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення Корецького району заснований 1793-1800 рр. у період побудови палацу князем Я. Стецьким, власником містечка Межирічі з 1773 р. Разом з палацом та парком був закладений і ботанічний сад, який до наших днів не зберігся. Зберігся палац, деякі господарські будівлі та невеликий ставок.

Острожецький старовинний пейзажний парк (Острожецький парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення) першої половини XIX ст., заснований навколо палацу графів Ледуховських, Млинівський парк (Млинівський парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення), закладений в кінці XVIII ст. одночасно із будівництвом палацу Ходкевичів, Городоцький старовинний пейзажний парк (Городоцький парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення) кінця XVIII ст., заснований

угорським графом Валенти Естергазі, Тучинський старовинний ландшафтний парк (Тучинський парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення), закладений 1790 р. тучинським воєводою Михайлом Валевським навколо свого палацу, який до наших днів не зберігся (Природно-заповідний фонд ..., 2008).

Однак, значна частина резиденцій магнатів, середнього та дрібного дворянства у невеликих містечках, селах, під впливом часу змінили свій первісний вигляд або зовсім перестали існувати.

Саме старовинні парки мають велику історичну, культурну цінність та туристичний потенціал. Адже, якщо відновити та реконструювати парки, засновані Любомирськими, Ленкевичами, Малинськими, Карвіцькими, Стецькими, Ледуховськими, Ходкевичами, Естергазі, Валевськими, створити відповідну атмосферу на їхній території та налагодити інфраструктуру (влаштувавши екостежки, рекреаційні зони, місця відпочинку, освітлення та встановивши літні альтанки-павільйони, покажчики та інформаційні стенди); розробивши брошури та довідники з організації екологічного туризму палацово-парковими комплексами Рівненщини; область може стати значно привабливішою для туристів із Польщі, Угорщини та інших країн, яким буде цікаво поринутися у минуле та відчутти себе шляхетними панами, прогулюючись старовинним парком.

Це забезпечить популяризацію збалансованого розвитку та традиційної етнокультури; створить базові умови для збереження довкілля та відповідає напрямам «Раціональне використання природно-ресурсного потенціалу, збереження культурної спадщини та найцінніших природних територій»; «Застосування об'єктів культурної спадщини для провадження туристичної діяльності» Програми регіонального розвитку «Розвиток туризму» операційної цілі «Підвищення ефективності використання внутрішніх факторів розвитку регіонів» стратегічної цілі 1. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року № 385 та завданням 1.3.1. «Розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж»; 1.3.2. «Туристична промоція області» та 1.3.3. «Покращення стану рекреаційних зон» стратегічної цілі 1 – «Розвиток економічного

потенціалу» операційної цілі 1.3 – «Розвиток внутрішнього туризму» Стратегії розвитку Рівненської області на період до 2020 року.

Результатом цих заходів буде:

- запровадження екотуризму палацово-парковими комплексами Рівненщини через збільшення кількості їхніх відвідувачів;
- популяризація місцевих туристичних об'єктів та культурних надбань;
- популяризація екологічного туризму;
- розвиток екологічного та сільського туризму;
- розвиток традиційних ремесел та місцевої етнокультури через збільшення кількості народних майстрів та носіїв місцевих етнокультур;
- відновлення порушених внаслідок нерегульованої рекреації екосистем палацово-паркових комплексів;
- інвентаризація біотичного та ландшафтного різноманіття парків-пам'яток садово-паркового мистецтва;
- визначення потреб у реконструкції палацево-паркових комплексів;
- вирішена проблема відпочинку та рекреації територіальних громад населених пунктів та додаткового надходження коштів від туризму до палацево-паркових ансамблів.

Березнівщина – поліський край / під ред. Т. Л. Андрієнко. Рівне : Вид-во РДТУ, 2000. 81 с.

Грищенко Ю. М., Антонова Г. М., Яковишина М. С., Мартинюк А. М. Рівненський парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва – окраса нашого міста : путівник. Рівне, 2004. 20 с.

Заповідна краса Березнівщини. Природно-заповідний фонд Березнівського району Рівненської обл. / упорядники: Б. М. Берташ, Ю. М. Грищенко, Т. М. Микитин. Березне-Рівне, 2006. 36 с.

Михайлишин О. Л. Палацово-паркові ансамблі Волині 2-ї половини XVIII-XIX століть. Київ, 2000. 236 с.

Природно-заповідний фонд Рівненської області / під ред. Ю. М. Грищенка. Рівне : Волинські обереги, 2008. 216 с.

ЗМІСТ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРОСФЕРИ

Беседюк В.Ю., Малецький З.В. “Urban farming” – забезпечення локальної стійкості для вирішення глобальних проблем	5
Веремеснко С.І., Фурманець О.А., Піддубняк В.А., Кондратюк М.Ю. Ефективність застосування вапнякового шламу в якості меліоранту на дерново-підзолистому супіщаному ґрунті Західного Полісся України	10
Володимирець В.О., Кізім С.В. Зміна видового складу бур'янового комплексу агрофітоценозів Рівненської області за участю адвентивних рослин	14
Гілевич А.М., Редкодубська С.М., Колесник Т.М. Поживний режим ґрунту як чинник розвитку сіянців дуба звичайного	18
Гуляєва І.І., Хоменко О.О. Захистні заходи від цикад на виноградних насадженнях Північного Причорномор'я	22
Клименко М.О., Вознюк С.Т., Колесник Т.М., Ковальчук Н.С. Вплив органічних добрив на поживний режим дерново-підзолистого ґрунту	26
Кучерова А.В. Залуження схилів за використання осадів стічних вод	30
Левченко В.В. Сучасні агробіотехнологічні препарати на основі сидерофорів, що синтезуються бактеріями роду <i>Pseudomonas</i>	33
Петрук А.М., Матвійчук І.М. Перспективні шляхи аквакультури штучних водойм Рівненщини	36
Польовий В.М., Лукащук Л.Я., Лук'яник М.М. Тенденції розвитку рослинництва Західного регіону в умовах змін клімату	40
Семенко Л.О. Особливості ґрунтових процесів при застосуванні краплинного зрошення в Україні	45
Солодка Т.М., Солодкий В.О., Герасимюк Т.М. Біоіндикація стану ґрунтів на основі мікроартропод	47
Ткачук С.О., Трушева С.С., Олійник О.О. Порівняльна оцінка продуктивності нових сортів ячменю озимого за мінерального удобрення в умовах Західного Лісостепу	49
Трушева С.С., Олійник О.О., Ткачук С.О. Оцінка ефективності позакореневого підживлення пшениці озимої в умовах Західного Лісостепу	54
Фоменко В.Е., Казюта А.А. Микробиологическая активність чернозёма типичного залежи	57
Фурман В.М., Олійник О.О., Ткач С.Р. Вивчення ефективності допосівної обробки насіння стимуляторами росту рослин	61

Фурман В.М., Яцюк Ю.П. Реакція сортів ячменю ярого на розрахункові норми мінеральних добрив	63
Щербачук В.М., Ільчишин Л.М., Зіневич М.В., Бритсов Д.Р. Технологічні особливості системи органічного землеробства в ТОВ «Дедденс Агро»	65
Ященко Л.А., Марчук І.У. Дія КАС+S при підживленні пшениці ярої порівняно з традиційними азотними добривами	67
ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	

Бедункова О.О., Коваль Н.О. Біологічні ефекти при розміщенні базових станцій мобільного зв'язку в житлових зонах населених пунктів	69
Гроховська Ю.Р., Кононцев С.В. Водні екосистеми басейну Прип'яті: рівень деградації та природоохоронні заходи	72
Дроботенко Л.О., Олійник О.О. Використання платформи Arduino, як засіб в проектній та дослідницькій діяльності у сфері збалансованого природокористування	76
Клименко Н.О., П'ятецька Д.В. Інтенсифікація синтезу ауксинів штаму <i>Nocardia vaccinii</i> IMB B-7405 за умов росту на відпрацьованій олії	80
Лопотич Н.Я. Дослідження ландшафтних екосистем гірської частини Львівщини	83
Овчинников С.О., Русакова М.Ю. Характеристика чутливості мікроорганізмів різних груп до світлового опромінення	85
Орлов О.О., Головка О.В. Акумуляція Cs-137 епіфітними та епігейними лишайниками у лісоболотних екосистемах Західного Полісся України	88
Прищепа А.М. Зонування прилеглих до урбосистем територій з урахуванням екологічних чинників	92
Скалозуб Д.В., Савицька К.О. Механізми мікробної взаємодії під час утворення багатовидових асоціацій	97
Dychko A.O. Hydrosphere sustainability implementation by biochemical wastewater treatment	100

ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Буднік З.М., Михальчук М.А., Ярошик О.М. Оцінка антропогенних загроз біорізноманіттю в басейні р. Іква	102
Володимирець В.О., Грищук Ю.В., Гуцман С.В. Фітосозологічна характеристика Мізоцької горбистої височини (Рівненська область)	105
Савчук Л.К. Перспективи використання вироблених базальтових кар'єрів Волинського Полісся для збереження його рослинного світу	110

Юсковець М.П. Репрезентативність регіонально рідкісних видів у флорі Рівненського природного заповідника	115
Obruch K., Krupey K. Phytointication of the environment state by the degree of damage leaves <i>Betula pendula</i> Roth	117

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

Берташ Б.М., Володимирець В.О. Відновлення палацово-паркових комплексів Рівненщини як бази внутрішнього та в'їзного екологічного і культурно-історичного туризму	119
Ващук Д.С. Роль туристичних маршрутів у розвитку сільських територій Рівненської області	124
Вітрук Н.О. Етнофестивалі як чинник розвитку зеленого туризму на Рівненщині	128
Громаченко К.Ю., Заяць З.В. Організація сільського зеленого туризму у Волинській області	133
Гудзь Н.А. Інтернет-маркетинг як інструмент розвитку аграрного та зеленого туризму	138
Опанасюк Ю.А. Державне управління рекреаційно-туристичною сферою на засадах сталого розвитку	141
Панас Н.Є., Олійник Н.М., Лисак Г.А. Туристично-рекреаційний потенціал регіонального ландшафтного парку «Верхньодністровські Бескиди»	146

ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ

Дарчук Ю.А. Використання даних дистанційного зондування Землі для отримання актуальної інформації про сільське господарство	151
Люсак А.В. Моніторинг еродованості ґрунтів Рівненського району Рівненської області	154
Черняк М.В. Переваги використання геоінформаційних технологій в управлінні об'єднаними територіальними громадами	157

Наукове видання

**Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЗБАЛАНСОВАНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**

Матеріали конференції

Технічний редактор

Г.Ф. Сімчук

Матеріали публікуються у авторській редакції